

DELL'ORTO

SODBA SODIŠČA (tretji senat)
z dne 28. junija 2007*

V zadevi C-467/05,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložil sodnik, zadolžen za preiskavo pri Tribunale di Milano (Italija) z odločbo z dne 6. oktobra 2005, ki je prispela na Sodišče 27. decembra 2005, v kazenskem postopku proti

Giovanniju Dell'Ortu,

ob udeležbi:

Saipem SpA,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi A. Rosas, predsednik senata, J. Klučka, J. N. Cunha Rodrigues (poročevalec),
A. Ó Caoimh, sodniki, in P. Lindh, sodnica,

* Jezik postopka: italijanščina.

generalna pravobranilka: J. Kokott,
sodna tajnica: C. Strömholm, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 1. februarja 2007,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za G. Dell’Orta M. Brusa, odvetnik,

- za italijansko vlado I. M. Braguglia, zastopnik, skupaj z D. Del Gaizo, avvocato dello Stato,

- za Irsko D. O’Hagan, zastopnik, skupaj z N. Traversom, BL,

- za nizozemsko vlado H. G. Sevenster in C. ten Dam, kot tudi M. de Grave, zastopniki,

- za avstrijsko vlado H. Dossi, zastopnik,

- za vlado Združenega kraljestva E. O'Neill, zastopnica, skupaj z J. Turner, barrister,

- za Komisijo Evropskih skupnosti M. Condou-Durande in E. Righini ter L. Visaggio, zastopniki,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 8. marca 2007

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ z dne 15. marca 2001 o položaju žrtev v kazenskem postopku (UL L 82, str. 1, v nadaljevanju: Okvirni sklep) Direktive Sveta 2004/80/ES z dne 29. aprila 2004 o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj (UL L 261, str. 15, v nadaljevanju: Direktiva).

- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru postopka za izvršitev kazni po dokončni obsodilni sodbi, ki poteka pred preiskovalnim sodnikom Tribunale di Milano, z nalogami izvršilnega sodnika, in se nanaša na vračilo zaseženega premoženja.

Pravni okvir

Pravo Evropske unije

Okvirni sklep

3 Člen 1 Okvirnega sklepa določa:

„V tem okvirnem sklepu:

- a) ‚žrtev‘ pomeni fizično osebo, ki je utrpela škodo, vključno s telesno ali duševno poškodbo, čustvenim trpljenjem ali ekonomsko izgubo, ki so jo neposredno povzročila dejanja ali opustitve, ki kršijo kazensko zakonodajo države članice;

[...]

- c) se ‚kazenski postopek‘ razume skladno z nacionalno zakonodajo, ki se uporabi;

- d) je razlaga ‚postopka‘ široka, tako da vključuje poleg kazenskega postopka vse stike žrtev kot takih s katerim koli organom, javno službo ali organizacijo za podporo žrtvam v zvezi z njihovim primerom pred, med ali po kazenskem postopku;

[...]“

- 4 Člen 2 Okvirnega sklepa določa:

„1. Vsaka država članica zagotovi, da imajo žrtve resnično in primerno vlogo v njenem kazenskopravnem sistemu. Še naprej si mora prizadevati po svojih najboljših močeh, da zagotovi obravnavo žrtev z ustreznim spoštovanjem posameznikovega osebnega dostojanstva med postopkom in priznava pravice in pravne interese žrtev s posebnim ozirom na kazenski postopek.

2. Vsaka država članica zagotovi, da so žrtve, ki so posebej ranljive, lahko deležne posebne obravnave, ki je glede na okoliščine najprimernejša.“

- 5 V skladu s členom 8(1) Okvirnega sklepa:

„Vsaka država članica zagotovi primerno raven zaščite za žrtve, in če je potrebno, njihovih družin ali oseb v podobnem položaju, predvsem v zvezi z njihovo varnostjo in zaščito njihove zasebnosti, če pristojni organi sodijo, da obstaja resno tveganje povračilnih ukrepov ali trdni dokazi o resni nameri poseganja v njihovo zasebnost.“

6 Besedilo člena 9 Okvirnega sklepa je naslednje:

„1. Vsaka država članica zagotovi, da so žrtve kaznivih dejanj upravičene v razumnem roku, med kazenskim postopkom, pridobiti odločbo o odškodnini, ki jo izplača storilec kaznivega dejanja, razen kjer v določenih primerih nacionalna zakonodaja določa, da se odškodnina dodeli na drug način.

[...]

3. Razen če ni nujno potrebno za kazenski postopek, se vračljivo premoženje, ki pripada žrtvam in ki je bilo zaseženo med kazenskim postopkom, le-tem nemudoma vrne.“

7 V skladu s členom 17, tretja alineja, Okvirnega sklepa mora vsaka država članica najkasneje do 22. marca 2002 uveljaviti zakone in druge predpise, ki so potrebni za uskladitev s tem okvirnim sklepom.

Direktiva

8 V skladu s členom 1 Direktive:

„Države članice zagotovijo, da ima prosilec, ki zaprosi za odškodnino za nasilno naklepno kaznivo dejanje, storjeno v državi članici, ki ni država članica njegovega stalnega prebivališča, pravico vložiti prošnjo organu ali kakemu drugemu telesu v državi članici stalnega prebivališča.“

9 Člen 2 Direktive določa:

„Odškodnino izplača pristojni organ države članice, na ozemlju katere je bilo kaznivo dejanje storjeno.“

10 Člen 12 Direktive vsebuje naslednje besedilo:

„1. Predpisi o dostopu do odškodnine v čezmejnih primerih, določeni s to direktivo, delujejo na podlagi shem držav članic glede odškodnine žrtvam nasilnih naklepnih kaznivih dejanj, storjenih na njihovem ozemlju.

2. Vse države članice zagotovijo, da njihovi nacionalni predpisi zagotavljajo obstoj sheme odškodnin žrtvam nasilnih naklepnih kaznivih dejanj, storjenih na njihovem ozemlju, ki žrtvam zagotavlja pošteno in primerno odškodnino.“

11 Člen 17 Direktive določa:

„Če so omenjene določbe držav članic združljive s to direktivo, ta direktiva državam članicam ne preprečuje:

- a) uvedbe ali ohranjanja ugodnejših določb v korist žrtev kaznivega dejanja ali drugih oseb, ki jih prizadene kaznivo dejanje;

- b) uvedbe ali ohranjanja določb za dodeljevanje odškodnin žrtvam kaznivih dejanj, zagrešenih izven njihovega ozemlja, ali drugim osebam, ki jih prizadene kaznivo dejanje, ob upoštevanju vseh pogojev, ki jih države članice lahko podrobno določijo v ta namen.“

12 Člen 18(1) in (2) Direktive določa:

„1. Države članice uveljavijo zakone, predpise in upravne določbe, ki so potrebni za uskladitev s to direktivo, najpozneje do 1. januarja 2006, z izjemo člena 12(2), pri katerem je datum uskladitve 1. julij 2005. O tem takoj obvestijo Komisijo.

2. Države članice lahko določijo, da se ukrepi, potrebni za uskladitev s to direktivo, uporabljajo le za prosilce, katerih poškodbe so povzročila kazniva dejanja, zagrešena po 30. juniju 2005.“

Nacionalna ureditev

13 Člen 263 Codice di procedura penale (zakon o kazenskem postopku, v nadaljevanju: CPP), kakor je bil spremenjen z zakonom št. 134 z dne 12. junija 2003, določa:

„1. Sodnik s sklepom odredi vračilo zaseženega premoženja, če ni dvoma o njegovem lastništvu.

[...]

3. Če obstaja spor o lastništvu zaseženega premoženja, sodnik spor napoti na krajevno pristojno prvostopenjsko civilno sodišče, pri čemer premoženje medtem ostane zaseženo.

[...]

6. Če sodbe ni več mogoče izpodbijati, izvršilni sodnik nadaljuje z vračilom premoženja.“

14 Člen 444 CPP določa:

„1. Obtoženi in državni tožilec lahko sodišču predlagata, naj uporabi povračilno kazen navedene vrste in obsega, ali denarno kazen, znižano največ na tretjino, ali kazen odvzema prostosti, če kazen, ob upoštevanju okoliščin in znižana največ na tretjino, sama oziroma v povezavi z denarno kaznijo ne presega 5 let.

2. Če se strinja tudi stranka, ki predloga ni podala, in sodba ni oprostilna [...], sodišče, če se mu pravna presoja dejanskega stanja ter uporaba in primerjava okoliščin, ki so jih predstavile stranke, zdijo pravilni in navedena kazen primerna, na podlagi procesnih dokumentov s sodbo odmeri to kazen, pri čemer v izreku navede,

da so to predlagale stranke. Če je vložena zasebna tožba, sodišče o tem predlogu ne odloča; [...]

[...]“

15 Člen 665(1) CPP določa:

„Za odločanje o izvršitvi sodnikove odločitve je pristojen le sodnik, ki je odločitev izdal, razen če zakon ne določa drugače.“

Postopek v glavni stvari in vprašnji za predhodno odločanje

16 Iz odločbe o predložitvi izhaja, da je bil pri Tribunale di Milano zoper G. Dell’Orta in druge uveden kazenski postopek zaradi storitve kaznivega dejanja neresničnega poročanja o gospodarskih družbah (poneverba knjigovodskih dokumentov) med drugim z namenom storitve kaznivih dejanj posebej hude poneverbe in nezakonitega financiranja političnih strank. Med subjekte, na katere se nanašajo ta kazniva dejanja, sodi več družb italijanske skupine ENI, kot je Saipem SpA (v nadaljevanju: Saipem), ki je v tem kazenskem postopku vložila zasebno tožbo.

17 V skladu z odločbo o predložitvi so G. Dell’Orto in drugi obtoženci poneverili visoke denarne zneske za plačilo navideznih svetovalnih storitev za prostocarinsko podjetje, sistemsko povezano z enim od sotorilcev, in si tako prilastili del teh zneskov.

Natančneje, G. Dell'Orto naj bi si prilastil družbi Saipem pripadajoči znesek v višini 1.064.069,78 eura, ki so ga italijanski sodni organi v kazenskem postopku zasegli. Tak ukrep zavarovanja naj bi prvenstveno in zlasti namenjen zagotavljanju izpolnitve civilnopравnih zahtevkov, ki bi bili posledica kaznivega dejanja.

- 18 Kazenski postopek se je končal tako, da je preiskovalni sodnik pri Tribunale di Milano s sodbo z dne 4. maja 1999, ki je 5. junija 1999 postala pravnomočna, na podlagi člena 444 CPP, torej v postopku „poravnave“, izrekel kazen. S to sodbo je bil G. Dell'Orto obsojen na pogojno zaporno kazen in globo. V zvezi z zaseženim zneskom ni bilo predvideno nič.
- 19 Na podlagi sklepa istega sodnika z dne 3. decembra 1999 je družba Saipem prejela nadomestilo zadevnega zneska. Sklep je bil razveljavljen s sodbo Corte suprema di cassazione z dne 8. novembra 2001. To je zlasti ugotovilo, da kazensko sodišče ni bilo pristojno za odredbo nadomestila družbi, ker ni bilo v sodbi z dne 4. maja 1999 v zvezi z zaseženim zneskom določeno nič.
- 20 Po sodbi z dne 8. novembra 2001 je G. Dell'Orto istemu sodniku predlagal, naj družbi Saipem naloži vračilo zneska, ker bi bil ta lahko do odločbe o njegovem morebitnem vračilu ponovno zasežen. Po mnenju G. Dell'Orta mora v skladu s členom 263(3) CPP odločiti civilno sodišče, ker naj bi šlo za spor o lastništvu zneska.

- 21 Preiskovalni sodnik Tribunale di Milano je s sklepom z dne 18. julija 2003 odredil, naj se spis posreduje civilnemu sodišču, in v ostalem zavrnil predlog G. Dell’Orta.
- 22 Corte suprema di cassazione je s sodbo z dne 21. aprila 2005 ta sklep zavrnilo in zadevo vrnilo istemu sodniku. V sodbi je zapisano, da ostane kazensko sodišče, tudi če je bil spor o lastništvu zaseženega premoženja v skladu s členom 263(3) CPP rešen v vmesnem postopku pred civilnim sodiščem, vse do rešitve tega spora pristojno za to, da sprejme ukrepe v zvezi z zavarovanjem predmetov; zato naj bi bil preiskovalni sodnik Tribunale di Milano pristojen za sprejetje potrebnih ukrepov [...], „da se ponovno zaseže znesek, ki je bil medtem vrnjen družbi Saipem.“
- 23 Za izvršitev druge sodbe Corte suprema di cassazione je bil pri predložitvenem sodišču ponovno odprt postopek.
- 24 Po mnenju predložitvenega sodišča v postopku v glavni stvari ne gre za „spor o lastništvu“ zaseženih zneskov, ki bi upravičeval uvedbo vmesnega postopka pri civilnem sodišču. Zaseženo premoženje naj bi pomenilo neupravičeno pridobljeni predmet, ki bi ga morala družba Saipem v skladu s členom 2037 italijanskega civilnega zakonika vrniti, iz preučitve spisa pa izhaja, da G. Dell’Orto nikoli ni prerekal, da so sporni zneski last te družbe.
- 25 V resnici naj bi bilo predložitveno sodišče iz povsem procesnopravnega razloga ovirano odrediti vračilo zneskov družbi Saipem; vprašanje naj bi zadevalo pristojnost izvršilnega sodnika, da po sodbi o odmeri kazni, izdani na podlagi člena 444 CPP,

odloči o takem vračilu zaseženih zneskov. V skladu s sodno prakso Corte suprema di cassazione, kot izhaja zlasti iz prej navedene sodbe z dne 8. novembra 2001, izvršilni sodnik ni pristojen, da po sodbi, izdani na podlagi člena 444 CPP, ki o tem ne določa ničesar, odloči o vračilu zaseženega premoženja žrtvi.

26 V teh okoliščinah se predložitveno sodišče sprašuje, ali se uporabijo načela, postavljena v členih 2 in 9 Okvirnega sklepa.

27 Zlasti se sprašuje, ali velja osebno področje uporabe tega člena, če žrtev ni fizična, temveč pravna oseba.

28 V skladu s členom 1(a) Okvirnega sklepa, naj bi ta veljal za „fizične osebe“, ki so utrpeli škodo. Kljub temu se predložitveno sodišče sprašuje, ali je Okvirni sklep ob upoštevanju členov 12 in 17 Direktive mogoče razlagati tako, da velja tudi za vse ostale osebe, ki so žrtve kaznivega dejanja, zlasti pravne osebe. V tem primeru bi bilo v postopku v glavni stvari mogoče uporabiti načelo, postavljeno v členu 9(3) Okvirnega sklepa, v skladu s katerim se premoženje žrtve, zaseženo med kazenskim postopkom, tej nemudoma vrne. Iz tega v skladu s sodno prakso Sodišča (sodba z dne 16. junija 2005 v zadevi Pupino, C-105/03, ZOdl., str. I-5285) izhaja obveznost nacionalnega sodišča, da določbe CPP o obsegu pristojnosti izvršilnega sodnika za odločanje o vprašanju vračila premoženja, zaseženega med kazenskim postopkom, razlaga kar najbolj v skladu s členom 9(3) Okvirnega sklepa, ki za doseg ciljev iz ureditve odškodnin žrtvam dovoljuje poenostavljeni postopek.

29 Predložitveno sodišče med drugim ugotavlja, da je Sodišče v zvezi z oblikami prenehanja kazenskega pregona, podobnimi tisti, ki je posledica sodbe na podlagi poravnave v smislu člena 444 CPP, odločilo, da jih je treba šteti enako kot dokončno sodbo, s katero se kazenski postopek konča (sodba z dne 11. februarja 2003 v zadevi Gözütok in Brügge, C-187/01 in C-385/01, Recueil, str. I-1345).

30 Ker v postopku v glavni stvari spor o vračilu zaseženih zneskov sledi zaključku kazenskega postopka s sodbo z dne 4. maja 1999, se predložitveno sodišče sprašuje tudi, ali je načela iz členov 2 in 9 Okvirnega sklepa mogoče uporabiti v posebnih okoliščinah postopka za izvršitev kazni, ki sledi zaključku dejanskega kazenskega postopka.

31 V teh okoliščinah je preiskovalni sodnik pri Tribunale di Milano prekinil postopek in Sodišču v predhodno odločanje predložil ti vprašanji:

„1. Ali se pravila iz členov 2 in 9 Okvirnega sklepa [...] zaradi določb člena 1 in naslednjih Direktive [...] v okviru kazenskega postopka lahko uporabijo na splošno za vsako osebo, ki je bila s kaznivim dejanjem oškodovana?

2. Ali se pravila iz členov 2 in 9 Okvirnega sklepa [...] zaradi določb člena 1 in naslednjih Direktive [...] ter drugih določb prava Skupnosti v postopku za izvršitev kazni, ki sledi dokončni obsodilni sodbi (in torej tudi sodbi o izvršitvi

kazni, določeni v členu 444 CPP), lahko uporabijo *za vsako osebo, ki je bila s kaznivim dejanjem oškodovana?*“

Vprašani za predhodno odločanje

Dopustnost

- 32 Več vlad, ki so v tem postopku podale stališča, je podvomilo o dopustnosti predloga za sprejetje predhodne odločbe.
- 33 Vlada Združenega kraljestva meni, da je nedopustnost predloga za sprejetje predhodne odločbe posledica dejstva, da navedeni predlog temelji na členu 234 ES, zaprosena razlaga pa zadeva okvirni sklep, tj. pravni akt, izdan na podlagi Naslova VI Pogodbe EU. V takem primeru bi moral biti predlog utemeljen izključno s členom 35(1) EU, medtem ko člena 234 ES ne bi bilo mogoče uporabiti. Irska ob upoštevanju, da naj bi bile v tem primeru izpolnjene predpostavke za uporabo člena 35 EU, navaja, da nepravilno sklicevanje na člen 234 ES Sodišču v ničemer ne preprečuje odgovoriti na vprašani predložitvenega sodišča.
- 34 Najprej je treba ugotoviti, da se na podlagi člena 46(b) EU določbe Pogodb ES, ESPJ in ESAE, ki se nanašajo na pristojnost Sodišča in na izvajanje te pristojnosti, med katerimi je tudi člen 234 ES, uporabljajo za določbe Naslova VI Pogodbe o Evropski uniji pod pogoji iz člena 35 EU. Iz tega sledi, da se lahko ureditev iz člena 234 ES na podlagi člena 35 EU, pod pogoji iz te določbe, uporablja za pristojnost Sodišča na

področju predhodnega odločanja (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Pupino, točki 19 in 28).

- 35 Dejstvo je, da je Italijanska republika v izjavi, ki velja od 1. maja 1999, torej od dne, ko je začela veljati Amsterdamska pogodba, navedla, da priznava pristojnost Sodišča za odločanje o veljavnosti in razlagi aktov, navedenih v členu 35 EU, v skladu z določbo odstavka 3(b) tega člena. Prav tako je res, da spada okvirni sklep, ki temelji na členih 31 EU in 34 EU, med akte, naštete v členu 35(1) EU, o katerih lahko Sodišče predhodno odloča (zgoraj navedena sodba v zadevi Pupino, točki 20 in 22), in ni sporno, da se preiskovalni sodnik Tribunale di Milano v okviru postopka, kakršen je ta v glavni stvari, šteje za sodišče države članice v smislu člen 35 EU.
- 36 Čeprav se vprašanji za predhodno odločanje nanašata tudi na razlago Direktive, izdane na podlagi Pogodbe ES, okoliščina, da odločba o predložitvi ne omenja člena 35 EU, temveč se opira na člen 234 ES, ne more privedi do nedopustnosti predloga za sprejetje predhodne odločbe. To velja še toliko bolj, ker Pogodba EU izrecno ne določa oblike, v kateri mora nacionalno sodišče podati predlog za sprejetje predhodne odločbe (v zvezi s členom 234 ES glej po analogiji sodbo z dne 6. aprila 1962 v zadevi De Geus, 13/61, Recueil, str. 89, 102).
- 37 Nizozemska vlada je podvomila o dopustnosti predloga za sprejetje predhodne odločbe, ker dejanski in pravni okvir v odločbi o predložitvi naj ne bi bila zadostno predstavljena. Po njenem mnenju iz tega zlasti izhaja, da se koristnost predloženih vprašanj ne zdi jasna, ker ob pomanjkanju natančnejših pojasnil o nacionalnem pravu, ki se uporabi, ni mogoče ugotoviti, ali se, kot navaja predložitveno sodišče, postavi vprašanje razlage tega prava v skladu z Okvirnim sklepom, ki poleg tega nima neposrednega učinka.

- 38 Po mnenju avstrijske vlade italjansko pravo predložitvenemu sodišču preprečuje, da bi v postopku v glavni stvari odločilo o civilnopravnih zahtevkih, tako da sta vprašanji za predhodno odločanje hipotetični.
- 39 Kot člen 234 ES, tudi člen 35 EU pristojnost Sodišča v postopku predhodnega odločanja veže na pogoj, da nacionalno sodišče šteje, da je za izrek njegove sodbe potrebna odločitev o tem vprašanju, tako da je mogoče sodno prakso Sodišča, ki se nanaša na dopustnost predlogov za predhodno odločanje na podlagi člena 234 ES, načeloma prenesti na predloge za sprejetje predhodne odločbe, ki so predloženi Sodišču na podlagi člena 35 EU (zgoraj navedena sodba v zadevi Pupino, točka 29).
- 40 Iz tega sledi, da je mogoče domnevo pristojnosti, povezano s postavljenimi vprašanji, ki jih v postopku predhodnega odločanja postavijo nacionalna sodišča, zavrniti samo v izjemnih primerih, v katerih je popolnoma očitno, da razlaga določb prava Unije, po kateri sprašujejo v teh vprašanjih, ni v nobeni zvezi z resničnostjo oziroma s predmetom postopka v glavni stvari, ali v katerih je problem hipotetične narave oziroma Sodišče nima dovolj pravnih ali dejanskih elementov, da bi lahko učinkovito odgovorilo na postavljena vprašanja. Z izjemo takih primerov Sodišče načeloma mora odločati o predhodnih vprašanjih, ki se nanašajo na razlago aktov, določenih v členu 35(1) EU (zgoraj navedena sodba v zadevi Pupino, točka 30).
- 41 Poleg tega je Sodišče prav tako razsodilo, da potreba po razlagi prava Skupnosti, ki naj bo koristna za nacionalno sodišče, zahteva, da slednje opredeli dejanski in pravni okvir postavljenih vprašanj ali vsaj obrazloži okoliščine, na katerih temeljijo ta vprašanja. V skladu s tem je nujno, da nacionalno sodišče vsaj minimalno obrazloži razloge, zaradi katerih je izbralo določbe Skupnosti, katerih razlago zahteva, in

povezavo, ki jo je ugotovilo med temi določbami in nacionalno zakonodajo, ki se uporablja v sporu (glej zlasti v zvezi s členom 234 ES sodbo z dne 19. aprila 2007 v zadevi Asemfo, C-295/05, ZOdl., str. I-2999, točki 32 in 33).

- 42 Podatki, posredovani v predložitvenih odločbah, Sodišču ne omogočajo samo tega, da poda ustrezne odgovore, ampak dajejo tudi vladam držav članic in drugim zainteresiranim strankam možnost, da v skladu s členom 23 Statuta Sodišča predstavijo svoja stališča (med drugim glej sodbo z dne 3. maja 2007 v zadevi *Advocaten voor de Wereld*, C-303/05, ZOdl., str. I-3633, točka 20).
- 43 Kot izhaja iz točk od 16 do 30 te sodbe, so v odločbi o predložitvi predstavljena dejstva, na katerih temelji postopek v glavni stvari, in neposredno upoštevne določbe nacionalnega prava, ki se uporabi, pojasnjeni pa so tudi razlogi, zaradi katerih predložitveno sodišče predlaga razlago Okvirnega sklepa, kot tudi povezava med njim in nacionalno zakonodajo, ki se uporabi v zadevi.
- 44 V nasprotju s trditvami avstrijske vlade ni očitno, da v zadevi v glavni stvari razlaga nacionalnega prava v skladu z okvirnim sklepom ne bi bila mogoča. Nacionalno sodišče mora v navedeni zadevi preveriti, ali je skladna razlaga njegovega nacionalnega prava mogoča (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo v zadevi *Pupino*, točka 48).
- 45 V teh okoliščinah ni očitno, da zaprošena razlaga določb Okvirnega sklepa, navedenih v vprašanjih za predhodno odločanje, nima nikakršne zveze z resničnostjo ali s predmetom postopka v glavni stvari oziroma da je problem hipotetičen ali da Sodišče ni seznanjeno z delci dejstev oziroma prava, ki so potrebni za uporaben odgovor na ti vprašnji.

- 46 Skratka, takšne navedbe ne zadostujejo le, da se Sodišču omogoči podati ustrezen odgovor, ampak tudi, da se zaščiti možnosti, da se predstavijo stališča zadevnih strank, držav članic, Sveta in Komisije v skladu s členom 23 Statuta Sodišča, kar prav tako potrjujejo stališča, ki so jih podale vse stranke intervenientke v tem postopku.
- 47 V pisnem delu postopka pred Sodiščem je bilo načeto vprašanje, ali se Okvirni sklep s časovnega vidika uporabi za celoto okoliščin, ki so, kot v zadevi v glavni stvari, časovno mnogo pred Okvirnim sklepom z dne 15. marca 2001, neupoštevajoč rok za njegovo izvršitev, ki se je, zlasti glede njegovega člena 9, iztekel 22. marca 2002.
- 48 V zvezi s tem je treba spomniti, da se v skladu z ustaljeno sodno prakso postopkovna pravila običajno uporabljajo za vse spore, ki potekajo, ko ta pravila začnejo veljati, drugače kot pri pravilih materialnega prava, ki se običajno razlagajo tako, da se načeloma ne nanašajo na položaje, ki so nastali pred začetkom njihove veljavnosti (glej zlasti sodbo z dne 9. marca 2006 v zadevi Beemsterboer Coldstore Services, C-293/04, ZOdl., str. I-2263, točka 21 in navedena sodna praksa).
- 49 Bistveno vprašanje postopka v glavni stvari, namreč, vprašanje sodne pristojnosti za odločanje o vračilu premoženja, zaseženega med kazenskim postopkom, žrtvi, pa zadeva področje procesnih predpisov, tako da v zvezi s časovno uporabo zakona ni ovire, ki bi za razlago veljavnega nacionalnega prava v skladu s tem sklepom izključevala upoštevanje upoštevanih določb okvirnega sklepa.

50 Zato je predlog za sprejetje predhodne odločbe dopusten.

Vprašnji za predhodno odločanje

51 Z vprašanji, ki jih je treba presojati skupaj, predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba Okvirni sklep razlagati tako, da je v kazenskem postopku in zlasti v postopku za izvršitev kazni, ki sledi dokončni kazenski sodbi, kot je postopek v glavni stvari, pojem „žrtve“ v smislu Okvirnega sklepa obsega pravne osebe, ki so škodo utrpele kot neposredno posledico dejanj ali opustitev, ki kršijo kazensko zakonodajo države članice.

52 V členu 1(a) Okvirnega sklepa je za njegove namene „žrtev“ opredeljena kot „fizična“ oseba, ki je utrpela škodo, vključno s telesno ali z duševno poškodbo, s čustvenim trpljenjem ali z ekonomsko izgubo, ki so jo neposredno povzročila dejanja ali opustitve, ki kršijo kazensko zakonodajo države članice.

53 Iz besedila te določbe izhaja, da Okvirni sklep zajema le fizične osebe, ki so škodo utrpele kot neposredno posledico ravnanj, ki kršijo kazensko zakonodajo države članice.

54 V nasprotju z besedilom člena 1(a) Okvirnega sklepa bi bilo, če bi se ta razlagal tako, da zajema tudi „pravne“ osebe, ki tako kot zasebni tožilec v postopku v glavni stvari zatrjujejo, da so škodo utrpele kot neposredno posledico kaznivega dejanja.

- 55 Niti v nobeni drugi določbi Okvirnega sklepa ni indicev za to, da je želel zakonodajalec Evropske unije pojem žrtve za uporabo tega sklepa razširiti na pravne osebe. Prav nasprotno, več določb sklepa potrjuje, da je želel zakonodajalec zajeti izključno fizične osebe, ki škodo utrpijo kot posledico kaznivega dejanja.
- 56 V zvezi s tem je treba poleg člena 1(a), ki kot škodo navaja telesno ali duševno poškodbo ter čustveno trpljenje, omeniti člen 2(1) Okvirnega sklepa, v skladu s katerim morajo države članice zagotoviti obravnavo žrtev z ustreznim spoštovanjem posameznikovega osebnega dostojanstva, člen 2(2) istega sklepa, v skladu s katerim naj se zagotovi, da so žrtve, ki so posebej ranljive, deležne posebne obravnave, kot tudi člen 8(1) Okvirnega sklepa, v skladu s katerim naj vsaka država članica zagotovi primerno raven zaščite za žrtve, in če je potrebno, njihovih družin ali oseb v podobnem položaju.
- 57 Direktiva tej razlagi ne nasprotuje. Okvirni sklep in Direktiva urejata različni vsebini. Direktiva uvaja sistem sodelovanja, ki žrtvam kaznivih dejanj v čezmejnih primerih omogoča, da pridejo lažje do odškodnine. Zagotovila naj bi, da žrtev nasilnega naklepnega kaznivega dejanja, storjenega v državi članici, ki ni država članica njenega stalnega prebivališča, prejme odškodnino. V nasprotju s tem pa je Okvirni sklep namenjen približevanju zakonodaj držav članic, ki se nanaša na zaščito interesov žrtve v kazenskem postopku. Zagotovil naj bi, da storilec povrne škodo, ki jo je utrpela žrtev.

- 58 Tudi če bi določbe Direktive, sprejete na podlagi Pogodbe ES, kakor koli učinkovale na razlago določb okvirnega sklepa, ki temelji na Pogodbi ES, in bi bilo pojem žrtve iz Direktive mogoče razlagati tako, da zajema pravne osebe, Direktiva in Okvirni sklep s tem nikakor nista v odnosu, ki bi zahteval enotno razlago pojma.
- 59 Poleg tega položaj, kot je ta iz postopka v glavni stvari, ne sodi na področje uporabe Direktive. Kot izhaja iz točke 57 te sodbe, predvideva Direktiva odškodnino le pri nasilnem naklepem kaznivem dejanju, storjenem v državi članici, ki ni država članica njenega stalnega prebivališča, medtem ko gre v postopku v glavni stvari za kazniva dejanja poneverbe knjigovodskih dokumentov, posebej hude poneverbe in nezakonito financiranje političnih strank, ki so bili v glavnem storjeni na ozemlju države članice, v kateri ima žrtev sedež.
- 60 Zato je treba na predloženi vprašanji odgovoriti, da je treba Okvirni sklep razlagati tako, da v kazenskem postopku in zlasti v postopku za izvršitev kazni, ki sledi dokončni kazenski sodbi, kot je postopek v glavni stvari, pojem „žrtve“ v smislu Okvirnega sklepa ne obsega pravnih oseb, ki so škodo utrpele kot neposredno posledico dejanj ali opustitev, ki kršijo kazensko zakonodajo države članice.

Stroški

- 61 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

Okvirni sklep Sveta 2001/220/PNZ z dne 15. marca 2001 o položaju žrtev v kazenskem postopku je treba razlagati tako, da v kazenskem postopku in zlasti v postopku za izvršitev kazni, ki sledi dokončni kazenski sodbi, kot je postopek v glavni stvari, pojem „žrtve“ v smislu Okvirnega sklepa ne obsega pravnih oseb, ki so škodo utrpele kot neposredno posledico dejanj ali opustitev, ki kršijo kazensko zakonodajo države članice.

Podpisi

